

Asia: 801/40.02.00/2015

Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi (työryhmän mietintö)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi

Electronic Frontier Finland - Effi ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ehdotuksesta sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi. Lausunnossa esitetään ensin yleisiä huomioita ja sitten pykäläkohtaisia huomioita ehdotetuista lakiesityksistä.

Yleiset huomiot

Lailla annetaan sotilastiedustelulle laajat rikosepäilyyn tai edes rikoksen valmistelun epäilyyn perustumattomat pakkokeinovaltuudet (telekuuntelu, tekninen kuuntelu, paikkaetsintä jne.), joita voidaan käyttää myös Suomen sisällä suomalaisiin. Lisäksi annettaisiin oikeus tietoliikennetiedusteluun, joka myös voi koskea suomalaisia, mikäli viestinnän toinen osapuoli on ulkomailla.

Mikä huolestuttavinta, sotilasviranomaisten keräämiä tiedustelutietoja voitaisiin käyttää hyvin laajasti rikostutkintaan. Sotilastiedustelulla olisi esityksen mukaan oikeus luovuttaa poliisiviranomaisille tietoja esitutkinnan käynnistämistä varten myös laajasta joukosta lieviä, enintään kahden vuoden vankeudella rangaistavia rikoksia.

Käytännössä esitys mahdollistaisi poliisi- ja pakkokeinolaeissa säädettyjen pakkokeinojen käyttöä koskevien rajoitusten kiertämisen. Esitystä on muutettava niin, että tietojen luovuttaminen esitutkintaviranomaisille olisi sallittua vain vakavien rikosten kohdalla. (Ks. pykäläkohtaiset huomiot sotilastiedustelusta annettavan lain 76 ja 77 §:n osalta.)

Esityksessä ei ole riittävästi perusteltu, miksi sotilastiedustelulle annetaan oikeuksia, jotka kohdistuvat nimenomaan Suomen sisäiseen turvallisuuteen. Yleensä sotilaallisten organisaatioiden tehtävänä on suojata maata ulkoisilta sotilaallisilta uhilta. Sotilaiden sotkeutuminen poliisiluonteisiin tiedustelutehtäviin kotimaassa olisi huolestuttava kehityssuunta. Suomen alueella toteutettavat sotilastiedustelu-oikeudet tulisi rajata koskemaan ainoastaan vieraan valtion lukuun työskenteleviä vihhamielisiä toimijoita.

Tietoliikennetiedustelun ja muun tiedustelun käytön edellytykset on esityksessä määritelty liian epäselvästi. Tiedustelu-oikeuksia voitaisiin käyttää tiedon hankkimiseksi esimerkiksi "valtio- ja yhteiskuntajärjestystä uhkaavasta toiminnasta" (ehdotettu sotilastiedustelusta annettavan lain 4 §). Effi esittää tähän tarkennuksia.

Esitys ei näytä sisältävän sääntelyä siitä, missä määrin suomalaiset viranomaiset voivat hyödyntää ulkomailta saatuja tietoja. Voivatko esimerkiksi Suomen tiedusteluviranomaiset kiertää tiedustelulainsäädännön asettamia rajoituksia tilaamalla tietoja sellaisista maista, joissa laki sallii huomattavasti laajemmat tiedustelu-oikeudet? Mikäli tiedustelutietojen pyytäminen ulkomailta ja niiden käyttäminen on rajoituksetta sallittua, heikentää tämä Suomen tiedustelulainsäädännön rajoitusten merkitystä olennaisesti.

Mietinnössä korostetaan, että tiedustelulakiesityksen hyväksyminen parantaisi tietoturvaa (esim. s. 102). Tämä on kyseenalaista. Valtion laaja tiedustelukapasiteetti ja laajat tiedustelu-oikeudet eivät korvaa hyviä tietoturvakäytäntöjä. Tämä saatiin todeta Yhdysvaltain presidentinvaaleissa, joihin ilmeisesti Venäjän tukemat tahot pystyivät tietovuotojen avulla vaikuttamaan vaaleihin. Tietovuodot johtuivat eri tahojen huonosta tietoturvasta, eikä niitä pystytty estämään tiedusteluviranomaisten suurista resursseista ja laajoista toimivaltuuksista huolimatta. Tietosuoja on kiinni ensisijaisesti hyvistä tietoturvakäytännöistä, jotka eivät riipu viranomaisten toimivaltuuksista.

Sotilastiedustelulakia koskevan esityksen toteuttaminen sellaisenaan edellyttää perustuslain muuttamista. Tältä osin Effi viittaa 13.1. päivättyyn lausuntoonsa perustuslain muutosesityksen sisältäneestä oikeusministeriön mietinnöstä Luottamuksellisen viestin salaisuus (41/2016). Effin lausunnossa todetaan, että perustuslain muuttamisen yhteydessä perustuslain 10 §:ään pitäisi lisätä niin sanotun massavalvonnan kiellon. Tarkasti kohdentamaton, laajamittainen yksityisen viestinnän valvonta on todettu ihmisoikeuksien vastaiseksi sekä Euroopan unionin tuomioistuimen että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä. Massavalvonnan kiellon kirjaaminen perustuslakiin ohjaisi vahvasti ehdotetun sotilastiedustelulainsäädännön tulkintaa ja tasapainottaisi ehdotettua perustuslain muutosta. (<https://effi.org/verkkotiedustelu-perustuslaki-om>)

Effin 16.6.2017 päivätty lausunto siviilitiedustelulakityöryhmän mietinnöstä löytyy osoitteesta: <https://effi.org/lausunto-siviilitiedustelu-2017-06-16>.

Pykäläkohtaiset huomiot

Laki sotilastiedustelusta

4 § Sotilastiedustelun kohteet

Ehdotetun 3 §:n mukaan sotilastiedustelun tehtävänä on "hankkia ja käsitellä tietoja ulkoisista uhkista". Ehdotetussa 4 §:ssä luetellaan ne ulkoisia uhkia aiheuttavat ilmiöt, joita koskevien tietojen saamiseksi tiedusteluoikeuksia voidaan käyttää. Niitä voitaisiin käyttää tietojen saamiseksi esimerkiksi "valtio- ja yhteiskuntajärjestystä uhkaavasta toiminnasta" ja "vieraan valtion suunnitelmista tai toiminnasta, joka voi aiheuttaa vahinkoa Suomen kansainvälisille suhteille taikka muille tärkeille eduille". Nämä kohdat edellyttävät lisätarkennuksia ja laajempia perusteluja.

"Valtio- ja yhteiskuntajärjestystä uhkaava toiminta" voi tarkoittaa melkein mitä tahansa. Siviilipuolella Suojelupoliisi on aiemmin seurannut esimerkiksi eläinoikeusaktivistien toimintaa, minkä lisäksi se seuraa esimerkiksi anarkisteja, katupartioiryhmiä ja erilaisia poliittisluonteisia aktivistiryhmiä. Siviilitiedustelulakiesityksen perusteluissa viitataan myös "laajamittaiseen laittomaan maahantuloon" (s. 23) eli käytännössä turvapaikanhakijoihin ja heitä auttaviin henkilöihin. "Yhteiskuntajärjestys" on myös lähellä termiä "yleinen järjestys", joka liittyy hyvin vähäsiinkin järjestyshäiriöihin (esim. ilkivalta).

Käytännössä "yhteiskuntajärjestystä uhkaavan toiminnan" käsite voisi laajentua kattamaan hyvinkin monenlaista toimintaa, jonka ei voi konkreettisesti sanoa uhkaavan yhteiskuntajärjestystä. On vaarana, että perinteinen aktivistiryhmien seuraaminen ja ulkomaalaisvalvonta ja "kovan tason" tiedustelutoiminta sekoittuvat, ja jälkimmäiseen tarkoitettuja tiedusteluoikeuksia aletaan käyttää ensinmainittuihinkin tarkoituksiin. Tämän vuoksi "valtio- ja yhteiskuntajärjestystä uhkaava toiminta" tulisi määritellä tarkemmin luetteloimalla tyhjentävästi minkälainen toiminta voi sisältyä tämän käsitteen piiriin.

Vastaavalla tavalla epämääräinen on myös viittaus "muihin tärkeisiin etuihin". Mitä ne voivat olla ja miksi ne ovat niin tärkeitä, että niiden turvaaminen oikeuttaisi muidenkin kuin valtiollisten toimijoiden yksityisyyden suojan rikkomisen?

Esityksen mukaan edellä mainittujen lainkohtien tulkinta jäisi ensisijaisesti tuomioistuinkäsittelyn varaan. Tavanomaisten pakkokeinojen oikeuskäsittelystä saadut kokemukset osoittavat, että tuomioistuimet eivät juuri koskaan kyseenalaista poliisin tekemiä hakemuksia eivätkä käytännössä useinkaan edellytä sitä, että hakemukset olisi selkeästi perusteltu. (Ks. Tuomas Metsärannan

väitöskirja Poliisin salaiset tiedonhankintakeinot ja yksityiselämän suoja, Turun yliopisto, 2015, s. 296-303.)

Tuomioistuinkäsittelyä ei voida itsessään pitää riittävänä esteenä väärinkäytöksille etenkin silloin kun tuomioistuimelle jää käytännössä hyvin laeva harkintavalta. Tiedusteluoikeuksista päättämistä koskevan harkintavallan tulisi olla kapeampi kuin esityksessä, eli edellä mainittuja sotilastiedustelun kohteiden määritelmiä ja soveltamisalan laajuutta tulisi tarkentaa sekä ehdotetussa lakitekstissä että sen perusteluissa.

Tiedusteluvaltuutetun puuttuminen toimintaan on lähinnä jälkikäteistä. Tiedustelutoiminnan edellytysten on oltava riittävän tarkkarajaisia, jotta väärinkäytösten mahdollisuus olisi mahdollisimman vähäinen jo tuomioistuinkäsittelyssä.

Tuomioistuinkäsittelyyn tulisi harkita myös "julkisen asiamiehen" käyttöönottoa. Nykyisin asuntokuuntelua koskevassa lupakäsittelyssä on mukana julkinen asiamies, joka valvoo kuuntelun kohteeksi joutuvien etua. Julkisen asiamiehen tehtävä voitaisiin ottaa käyttöön myös tiedusteluoikeuksista päätettäessä etenkin silloin kun kyse ei ole valtiolliseen toimijaan kohdistuvasta tiedustelusta.

8 § Syrjinnän kieltö

Esityksen mukaan tiedustelutoimenpiteet eivät saa perustua "ainoastaan henkilön alkuperää, kansalaisuutta, kieltä, uskontoa, vakaumusta, mielipidettä, poliittista toimintaa, ammattiyhdistystoimintaa, perhesuhteita, seksuaalista suuntautumista koskeviin tietoihin, jollei tiedonhankinnan välttämättömyydestä muuta johdu". Syrjintä on siis sallittua, jos se on "välttämätöntä". Esityksen muotoilu on vähintäänkin hämmentävä ja sitä lienee syytä tarkentaa.

18 § Kansainvälinen yhteistyö ja 119 § Tietojen luovuttaminen kansainvälisessä yhteistyössä

Esityksen mukaan sotilastiedusteluviranomaiset voivat kansainvälisessä yhteistyössä luovuttaa tietoja salassapitosäännösten estämättä. Esitetty lainkohta ei sisällä minkäänlaista säännöstä tilanteista, joissa tietojen luovuttaminen voi olla vastoin tärkeää yksityistä etua. Tietoja voitaisiin ilmeisesti luovuttaa esimerkiksi diktatuuristen tai muutoin ihmisoikeuksia laajasti rikkovien maiden viranomaisille.

Lisäksi on otettava huomioon, että osa länsimaidenkin turvallisuusviranomaisista on viime vuosina sekaantunut muun muassa vangitsemisiin ilman oikeudenkäyntiä ja kidutukseen. Suomen

viranomaisten ei pitäisi saada luovuttaa toisen maan viranomaisille sellaisia tietoja, jotka voivat johtaa jonkun henkilön joutumiseen kidutuksen, kuolemanrangaistuksen tai muun epäinhimillisen kohtelun tai kohtuuttoman rangaistuksen uhriksi. Tällaista tietojen luovuttamista koskevat rajoitukset on ehdottomasti sisällytettävä lainsäädäntöön.

70 § Muun kuin valtiollisen toimijan tietoliikenteeseen kohdistuva tiedustelu

Esityksen mukaan tietoliikennetiedustelun käyttö muuhun kuin valtiolliseen toimijaan, eli niin sanotusti tavallisiin kansalaisiin, on sallittua vain jos sen "voidaan olettaa olevan välttämätöntä tiedon saamiseksi tiedustelutehtävän kannalta". Kun sotilastiedusteluviranomainen ylipäänsä kokee tarvetta tietoliikennetiedustelulle, se epäilemättä myös olettaa sen olevan välttämätöntä. "Oletettu välttämättömyys" on varsin tulkinnanvaraista. Lainkohtaa voisi tiukentaa muotoon "on välttämätöntä", jolloin välttämättömyyttä voitaisiin arvioida konkreettisemmin.

Tästä tiukennuksesta huolimatta valvonnan "välttämättömyys" ei tosiasiaa muodostaisi kovinkaan merkittävää rajoitusta valvonnalle. Epäilemättä pääsääntö on se, että tiedusteluviranomaiset kokevat kaiken toimintansa välttämättömäksi.

Tulkinnanvaraisuudesta ei ole mahdollista päästä kokonaan eroon. Tämä korostaa entisestään sitä, että esitetyn sotilastiedustelulain 4 §:ssä tarkoitettu uhkaava toiminta määritellään mahdollisimman tarkkarajaisesti, kuten tässä lausunnossa on edellä esitetty.

Esityksessä ehdotetaan sädeettäväksi "kotimaista viestintää koskevasta tiedustelukiellosta, jonka mukaan tietoliikennetiedustelua ei muun muassa saisi kohdistaa viestiin, jonka lähettäjä ja vastaanottaja olisivat Suomessa" (s. 246). Tiedustelukiellosta sädeettäisiin lain 74 §:ssä, jonka mukaan tietoliikennetiedustelulla saadut tiedot on hävitettävä, jos "käy ilmi, että luottamuksellisen viestinnän molemmat osapuolet olivat Suomessa silloin, kun viestintä tapahtui".

Perusteluissa todetaan se tosiasia, että suomalaisten välinen tietoliikenne kulkee usein ulkomaiden kautta. Perusteluissa esitetään, että viestiliikenne, josta vähintään yksi osapuoli on ulkomailla, voidaan kuitenkin tunnistaa olosuhteiden perusteella.

Monissa tapauksissa viestinnän osapuolen tunnistaminen ulkomaalaiseksi olosuhteiden perusteella varmaankin pitää paikkansa, mutta kokonaisuutena perustelu ei ole kovin uskottava. Lisäksi on huomioitava, että monilla suomalaisilla on ihmisuhteiden, työn ja harrastusten kautta paljon yhteyksiä ulkomaille.

Tietoliikennetiedustelu olisi sallittua jos viestinnän yksikin osapuoli on muualla kuin Suomessa, jolloin se tosiasiaa kohdistuu myös Suomen alueeseen ja suomalaisiin. Tietoliikennetiedustelun hyväksyttävyyttä arvioitaessa tällaista tiedustelukieltoa ei pidä käyttää ikään kuin lieventävänä asianhaarana. Esityksessä on pystyttävä perustelemaan tiedustelun hyväksyttävyyttä siitä huolimatta, että se keskeiseltä osin kohdistuu myös Suomeen ja suomalaisiin. Tältä osin perusteluja ja mahdollisesti johtopäätöksiä on arvioitava uudelleen.

72 § Tietoliikennetiedustelun edellyttämän kytkennän toteuttaminen

Tietoliikennetiedustelun edellyttämän kytkennän suorittajaa ei mainita esitetyssä lainkohdassa. Kytkennän suorittaja määritellään esitetyssä 9 §:ssä, jonka perusteella suorittaja olisi käytännössä Suomen Erillisverkot Oy.

On ymmärrettävää, että esimerkiksi viestintävirastolle ei annettaisi roolia kytkennän suorittamisessa. Kuten esityksessä mainitaan (s. 148-149), viestintäviraston olisi aiempaa vaikeampaa toimia kansainvälisessä CERT-organisaatioiden yhteistyössä, jos sillä olisi tällainen tiedusteluviranomaisten avustamistehtävä.

Kytkenän suorittamisen jättäminen yrityksen tehtäväksi on kuitenkin kyseenalainen ratkaisu, vaikka Suomen Erillisverkot Oy onkin tällä hetkellä täysin valtio-omisteinen. Ruotsissa kytkennän suorittamista tietoliikennetiedustelua varten valvoo erityinen toimielin (SIUN). Suomessa voitaisiin säätää, että kytkentä tehdään tiedusteluvaltuutetun valvonnassa, ja että tiedusteluvaltuutettu voi nimetä kytkennän teknisen suorittajan, joka voisi edelleen olla Suomen Erillisverkot Oy. Tällöin vastuu kytkennän suorittamisen asianmukaisuudesta säilyisi viranomaistaholla.

76 § Ilmoitus rikosepäilystä ja 77 § Ilmoittaminen eräissä tapauksissa

Esityksessä todetaan, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen perusteella "tulisi kuitenkin suhtautua pidättyvästi sääntelyyn, joka mahdollistaisi tiedon luovuttamisen kaikista, myös vähäisistä, rikoksista esitutkintaviranomaiselle", ja lisäksi olisi "tarkoin arvioitava, voidaanko tietoa ylipäättään antaa esitutkintaviranomaisille rikostiedustelutarkoituksessa tai poliisin toiminnan suuntaamiseksi" (s. 131).

Tästä huolimatta mietinnössä esitetään, että sotilastiedusteluviranomainen "saa ilmaista rikostorjuntaviranomaiselle tiedustelumenetelmän käytöllä saadun tiedon sellaisen rikoksen estämiseksi, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta" (77 §).

Kahden vuoden enimmäisrangaistus kattaa suuren määrän tavallista, vähäistä rikollisuutta, josta rangaistaan yleensä sakolla. Lakiesityksen ääneen lausutut tavoitteet "kansallisen turvallisuuden" suojelemisesta eivät mitenkään voi edellyttää sitä, että esitutkintaa varten voisi luovuttaa näin vähäisiä rikoksia koskevia tiedustelutietoja. Tällaisenaan ehdotus vaikuttaa vahvasti siltä, että sen tarkoituksena on kiertää poliisi- ja pakkokeinolaissa olevia säännöksiä, jotka rajaavat yksityisyyteen eniten puuttuvat pakkokeinot vain vakavien rikosten tutkintaan ja estämiseen. Tällaisenaan esitys ei ole mitenkään hyväksyttävissä.

Kaksi vuotta vankeutta on mahdollisesti rajana sen vuoksi, että siten saadaan rikostutkintaan saattamisen piiriin sellaisia törkeiden rikosten valmistelurikoksia, joiden rangaistusasteikko ei ole kovin korkea. Tämä ei kuitenkaan ole riittävä peruste ottaa mukaan kaikkia lieviä enintään kahden vuoden vankeudella rangaistavia rikoksia. Esitystä pitää muuttaa siten, että rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettuja rikoksia koskevan ilmoitusvelvollisuuden lisäksi tietoja saisi luovuttaa esitutkintaan ainoastaan 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettujen rikosten rangaistavaksi säädetystä valmistelusta. Muita rikoksia koskevia tietoja ei pidä saada luovuttaa esitutkintaviranomaisille.

86 § Tiedonhankinnasta ilmoittaminen

Esityksen mukaan Suomen kansalaiselle ei tarvitse ilmoittaa, että hänen yksityisiä viestejään on luettu, mikäli viestejä ei olisi saanut lukea sen vuoksi, että viestinnän molemmat osapuolet ovat Suomessa. Viranomaisen ei siis tarvitse ilmoittaa virheestään, jonka vuoksi tavallisen kansalaisen yksityisyyden suoja on murrettu tarpeettomasti. Ehdotus on tältä osin täysin käsittämätön.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on korostanut, kuten esityksessä selostetaan, yksilön tosiasiallisia mahdollisuuksia puuttua oikeuksiaan loukkaavaan toimintaan oikeusteitse. Jos henkilö ei saa jälkikäteen tietoa, että häneen on kohdistettu tiedustelutoimia, hänellä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta puuttua asiaan.

Tiedonhankinnan kohteen kannalta ei ole merkitystä sillä, että hänen yksityistä viestintäänsä koskevat tiedot hävitetään tällaisessa tapauksessa välittömästi ehdotetun 74 §:n perusteella. Hänen yksityiselämänsä suojaan on joka tapauksessa puututtu, ja hänellä on oltava lähtökohtainen oikeus saada siitä tieto jälkikäteen. Tämä oikeus on erityisen tärkeä tilanteessa, jossa viranomaisen on lukenut epähuomiossa tiedustelukiellon alaista viestintää. Esitystä on muutettava siten, että tiedonhankinnan kohteena olevalle on ilmoitettava tiedustelusta jälkikäteen myös silloin kun tiedustelulla saatu tieto on hävitetty 74 §:n perusteella.

Lisäksi lakiesityksen mukaan esimerkiksi yksityishenkilön käytössä olevaan ajoneuvoon tai vaikkapa jonkin yrityksen tiloihin tehdystä paikkaetsinnästä ei tarvitsisi ilmoittaa jälkikäteen, mikäli asiassa ei aloiteta esitutkintaa. Kyse olisi siis täysin salaisesta etsinnästä. Näin laajaa mahdollisuutta tiedonhankinnasta ilmoittamatta jättämiseen ei voi pitää hyväksyttävänä.

92 § Ilmaisukiello

Lainkohtaan tulisi lisätä 3 momentti, jonka mukaan jokainen saa ilmaisukiellon estämättä ilmaista tiedusteluvaltuutetulle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle epäilyksensä siitä, että tiedustelulainsäädäntöä on rikottu, taikka muusta tiedusteluviranomaisen väärinkäytöksestä (whistleblower-suoja). On perusteltua merkitä samaan pykälään sekä ilmaisukiellon kohteen velvollisuudet että oikeudet.

105 § Arkaluonteisten tietojen käsittely

Esityksen mukaan sotilastiedusteluviranomaiset saavat kerätä "rotua tai etnistä alkuperää; henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista; henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia; henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä; taikka henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia" koskevia tietoja (henkilötietolain 11 §:n 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetut tiedot).

Esityksessä toisaalta todetaan, että Saksassa on laissa säädetty, ettei tiedustelulla saa loukata "yksityiselämän ydinaluetta", joka tarkoittaa "intimiteetin ytimeen kuuluvia asioita, kuten seksuaalista käyttäytymistä" (s. 92). Saksassa mainitun sääntelyn tarkoituksena lienee estää tilanteet, joissa tiedusteluviranomaiset pystyisivät kiristämään henkilöä esimerkiksi hänen seksuaalikäyttäytymiseensä liittyvillä paljastuksilla uhkaamalla.

Tämä huomioon ottaen esityksessä annetaan varsin laajat valtuudet kerätä äärimmäisen arkaluonteisia tietoja mistä tahansa rekistereistä ilman mitään lupamenettelyä tai tarvetta muutoinkaan perustella tiedonkeruuta (ks. myös 109 ja 111 §:t). Tällöin tulisi ainakin säätää rekisteröidyn oikeudesta saada jälkikäteen tietää mitä häntä koskevia tietoja mistäkin rekistereistä on päätynyt tiedusteluviranomaisille. Esityksessä ei perustella miksi seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä koskevia tietoja pitäisi saada rekisteröidä. Mikä voi olla eettisesti hyväksyttävä syy tällaisten tietojen keräämiselle tiedustelutoiminnassa?

134 § Menettely tuomioistuimessa

Tuomioistuinkäsittelyyn tulisi harkita "julkisen asiamiehen" käyttöönottoa. Nykyisin asuntokuuntelua koskevassa lupakäsittelyssä on mukana julkinen asiamies, joka valvoo kuuntelun kohteeksi joutuvien etua. Julkisen asiamiehen tehtävä voitaisiin ottaa käyttöön myös

tiedusteluoikeuksista päätettäessä etenkin silloin kun kyse ei ole valtiolliseen toimijaan kohdistuvasta tiedustelusta.

Ahto Apajalahti

Hallituksen jäsen, Effi

Mikko Kenttälä

Hallituksen jäsen, Effi

Apajalahti Ahto
Effi ry